

GJENNOMFØRING

Rammeprogrammet er et fleksibelt instrument som i løpet av programperioden kan tilpasses forandringer i omverdenen som fordrer nye prioriteringer. Det setter rammene for samarbeidet i ministerrådet for fiskeri, jordbruk, næringsmidler og skogbruk, og formannskapsprogrammene utgjør et nødvendig supplement til programmet.

Formannskapsprogrammene utformes slik at de gir uttrykk både for formannskapslandets særskilte prioriteringer og for øvrige samnordiske behov og presiserer og kompletterer rammeprogrammet. Formannskapet bør samarbeide med det tidligere og kommende formannskapet for å sikre kontinuitet.

De nordiske nettverkene videreutvikles for gjennomføring av rammeprogrammets og formannskapsprogrammets målsettinger.

Forskning og innovasjon har stor betydning for gjennomføringen av rammeprogrammet. Samarbeidet og samordningen, også med andre sektorer, styrkes for å øke synergien i forhold til den nasjonale forskningen. Målene og strukturen for forskningen innenfor rammen av det nordiske samarbeidet om fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk samt samarbeidet med NordForsk og NICE følges opp.

Håndteringen av informasjonsspørsmål effektiviseres for å sikre at informasjon om formålene for, resultatene og oppfølgingen av samarbeidet skal nå ut der de kan bidra til de beste resultatene.

Gjennomføringen av handlingsprogrammet forutsetter nødvendige budsjettmidler fra Nordisk ministerråd.

En evaluering av handlingsprogrammet gjennomføres mot slutten av programperioden.

Foto: Ingram

V. VELFERD, NÆRINGSMIDLER OG HELSE

Trygge, sunne og tilstrekkelige næringsmidler er en forutsetning for individets helse og sosiale sikkerhet. Å fremme helse og velvære, bl.a. gjennom tilgang til friluftsliv i en rik natur og en levende matkultur, er viktige deler av den nordiske velferdsmodellen. Usunne kostvaner, fysisk inaktivitet og overvekt utgjør trusler mot velferden i Norden og store deler av den øvrige verden.

Samarbeidet skal videreutvikle den nordiske velferdsmodellen med vekt på god folkehelse og dyrehelse samt et godt dyrevern. Et felles nordisk syn utgjør et viktig verdigrunnlag for nordiske innspill i internasjonale fora, for eksempel om sunt og etisk dyrehold og friske dyr.

Norden kan som produsent av sikker og sunn mat forbedre menneskers helse, bl.a. ved hjelp av bedre risikovurdering, risikohåndtering, effektivt tilsyn og kontroll.

Samarbeidet bygger også på forskning, forbrukerinformasjon, kunnskap og merking samt beredskapssamarbeid på berørte områder. Samarbeidet gjennomføres også innenfor rammen for den nordiske handlingsplanen for bedre helse og livskvalitet gjennom mat og fysisk aktivitet.

VI. INTERNASJONAL SAMHANDLING

Mange utfordringer for fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmiddelproduksjon og skogbruk er grenseoverskridende og kan best løses i et videre internasjonalt samarbeid i Europa, med naboregionene eller globalt. Nordens samarbeid med de baltiske landene og nordvestre Russland styres av spesielle programmer og retningslinjer.

Internasjonale konvensjoner, avtaler og prosesser påvirker forutsetningene for forvaltningen og bruken av naturressursene. Den voksende internasjonaliseringen med økt konkurranse som konsekvens og de nordiske landenes ulike forhold til EU utgjør både utfordringer og muligheter for det nordiske samarbeidet.

Norden karakteriseres av store innsjø- og havområder. Avhengigheten av havet og havressursene preger Norden og regionens behov for samarbeid med nabolandene.

Samarbeidet skal bidra til gjennomslag for felles synspunkter og interesser i internasjonale prosesser og fora regionalt og globalt.

Samarbeidet rettes bl.a. inn mot å utarbeide grunnlagsmateriale og, når det er hensiktsmessig, ta initiativ i internasjonale prosesser som bidrar til å styrke målene i dette rammeprogrammet. Kunnskap om hvordan de internasjonale prosessene virker inn på forvaltningene i de nordiske landene, utgjør også grunnlag for handling. De nordiske landene kan lære av hverandre og dele erfaringer også fra andre deler av Europa.

Rammeprogram 2009–2012

Nordiske samarbeidet om fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk

VISJON

Gjennom bærekraftig bruk av de biologiske naturressursene tilfredsstiller et konkurranse-dyktig Norden menneskenes behov for god livskvalitet og trygge næringsmidler og bidrar til en positiv global utvikling

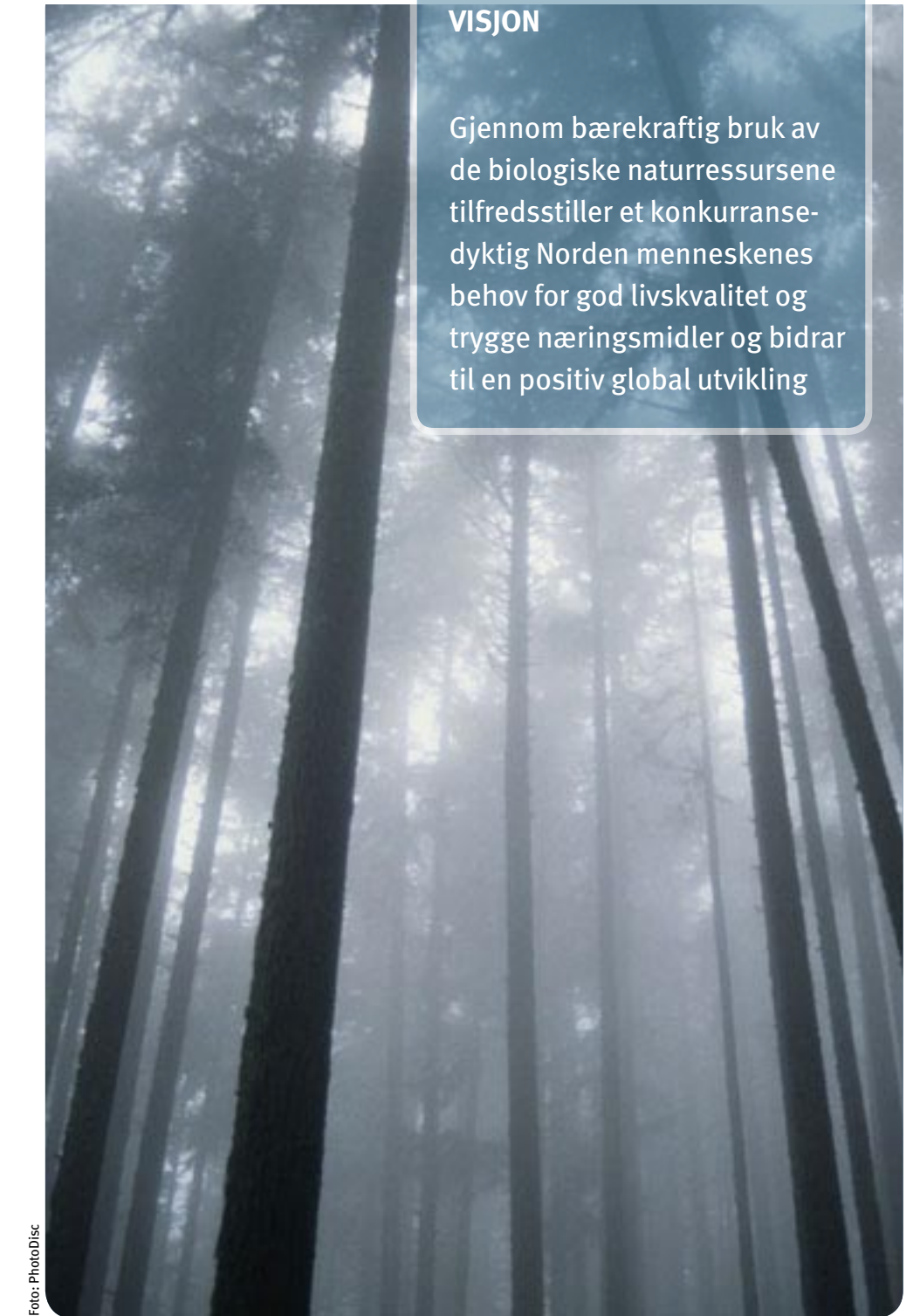

Foto: PhotoDisc

Foto: PhotoDisc

ET STYRINGSINSTRUMENT FOR DET NORDISKE SAMARBEIDET

Dette rammeprogrammet utgjør styringsinstrumentet for det nordiske samarbeidet om fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk 2009–2012 i Nordisk ministerråd og rådets arbeidsgrupper. Det retter seg også mot andre samarbeids-partnere og kan brukes i informasjonsøyemed.

Formannskapsprogrammene for enkeltårene 2009–2012 presiserer og kompletterer rammeprogrammet. Til sammen utgjør disse et handlingsprogram for samarbeidet.

Samarbeidet fokuseres på områder som gir felles nordisk nytte, med spesiell vekt på spørsmål der Norden har god kompetanse, som gir best utbytte av ressursene, og der man best kan påvirke de internasjonale prosessene.

De nordiske landene sier ja til mangfold og søker fleksible handlingsmodeller som bygger på åpenhet, deltakelse og dialog med de regionale og lokale nivåene.

Samarbeidet skal:

- bidra til utvikling av konkurransedyktig produksjon
- bidra til å forbedre de nordiske landenes forutsetninger for å møte klimaendringene og utfordringene de fører med seg
- sikre genetisk mangfold for kommende generasjoner
- støtte en bærekraftig utvikling av Nordens kyst og landsbygd og kulturen der
- videreutvikle den nordiske velferdsmodellen med vekt på god folkehelse og dyrehelse samt godt dyrevern og
- bidra til gjennomslag for felles synspunkter i internasjonale prosesser og fora

De nordiske statsministrene har gitt Nordisk ministerråd i oppgave å profilere Norden som global aktør for å møte framtidens store utfordringer; globalisering og klimaendringer. Dette utgangspunktet er viktig for samarbeidet.

De nordiske landene har vedtatt en strategi for bærekraftig utvikling for perioden 2009–2012, «Bærekraftig utvikling – en ny kurs for Norden». Ved hjelp av denne skal prinsippet om bærekraftig utvikling fortsatt integreres i arbeidet i alle samfunns-sektorer. Ministerrådet for fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk tilstreber å gjennomføre bærekraftstrategiens målsettinger innenfor rammen av sitt virksomhetsområde.

I. NORDISK KONKURRANSEDYKTIGHET

Globaliseringen kjennetegnes av internasjonalisering av markedsøkonomien og økt gjensidig avhengighet mellom land. Globaliseringen påvirker konkurransesituasjonen for de nordiske primærnæringene og næringsmiddelproduksjonen. En framtidende posisjon på det internasjonale markedet skal bygge på gode råvarer, trygge næringsmidler og bevaring av det biologiske mangfoldet. Den preges av åpenhet og ansvarlighet i bruk av naturressursene og produksjon.

Samarbeidet skal bidra til utvikling av konkurransedyktig produksjon. Det skal ta sikte på å utnytte konkurransefordeler knyttet til trygge næringsmidler, logistikk og fleksibilitet samt næringsmidlenes smak og mangfold. Samarbeidet kan også medvirke til å utvikle merkings- og sertifiseringssystemer som tilfredsstiller forbrukernes behov for informasjon om etiske spørsmål og miljø- og næringsrelaterte spørsmål.

Ved hjelp av forskning, innovasjon og kunnskapsbygging får nordiske aktører økt konkurransedyktighet. Nye markeder og nye muligheter for verdikjening er av spesiell betydning. Med ny kunnskap og bedre ressursutnyttning kan Norden bedre framheve de nordiske merverdiene på den globale arenaen.

II. KLIMA

Klimaendringene får konsekvenser for fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmiddelproduksjon og skogbruk i de nordiske landene, og påvirker menneskers helse, livsmiljøer og forsørgelsesmuligheter.

Samarbeidet skal bidra til å forbedre de nordiske landenes forutsetninger for å møte klimaendringene med sine utfordringer og muligheter.

Samarbeidet vedrørende klimaendringene skal styrkes og bl.a. gjennomføres innenfor rammen for Nordisk ministerråds program om konsekvenser av klimaendringene for naturressurser i Norden 2009–2011. Det forutsetter et samvirke mellom nordiske og nasjonale ressurser.

Vi trenger kunnskap om hvordan klimaendringene påvirker mulighetene til å drive fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmiddelproduksjon og skogbruk på en bærekraftig og konkurransedyktig måte. Vi trenger også mer kunnskap om primærnæringenes og næringsmiddelsektorens tilpasning til klimaendringene. Bruk, produksjon og foredling, men også beredskap for nye plante- og dyresykdommer, næringsmiddelrisiko og nye organismer er viktige spørsmål.

De biologiske ressursene er viktige for å begrense klimaendringene, bl.a. gjennom rollen skog og mark spiller for binding av karbondioksyd. Her trengs det bærekraftige og energieffektive produksjons- og foredlingsmetoder som reduserer utslippene av drivhusgasser. Utvikling av bioenergi og fornybare industriråvarer står i fokus.

III. GENETISKE RESSURSER

Genetiske ressurser utgjør grunnlaget for dyrs og planters tilpasning til endrede forhold som for eksempel klimaendring, nye vekstforhold, nye plante- og dyresykdommer, økt produksjon og nye miljø- og forbrukerkrav. Det fokuseres på bevaring og bærekraftig utnyttning av genetiske ressurser.

Bevaring og bærekraftig utnyttning er avhengig av om de genetiske ressursene er landbaserte eller akvatiske, domestiserte eller ville, samt de kulturelle og næringsmessige sammenhengene de inngår i.

Samarbeidet skal sikre kommende generasjoner et genetisk mangfold for næringsmiddelproduksjonen, skogbruket og den felles kulturarven.

Det nordiske samarbeidet om kulturplanter, husdyr og skog gjennomføres hovedsakelig innenfor rammen for Nordisk Genressurscenter (NordGen) og utføres gjennom senterets strategiprogram for perioden 2008–2012. Samarbeidet om akvatiske genetiske ressurser foregår i andre fora.

Med god og effektiv forvaltning av genetiske ressurser, så vel landbaserte som akvatiske, legges grunnlaget for framtidig foredling, utvikling og nyskaping. For å lette utnyttelsen av de genetiske ressursene trengs det dels økt informasjons- og kunnskapsspredning, bl.a. om rettigheter i forbindelse med bruken, dels internasjonalt engasjement.

IV. KYST- OG LANDSBYGDUTVIKLING

I de nordiske landene utgjør fiskeri og havbruk, jordbruk, næringsmiddelproduksjon og skogbruk et viktig grunnlag for befolkning og næringsliv på kysten og landsbygda samt for landskapets utseende.

I store deler av Norden har rasjonalisering ført til at en stadig mindre del av befolkningen arbeider innenfor primærnæringene og tilhørende sektorer. Samtidig har disse næringene store rekrutteringsproblemer.

Samarbeidet skal støtte opp om en økonomisk, sosialt og økologisk bærekraftig utvikling av kysten og landsbygda i Norden og disses kulturelle identitet.

Utviklingskraften og forutsetningene for at lokalbefolkningen kan bidra til en levende landsbygd er av den største betydning for at kysten og landsbygdas verdier og ressurser skal ivaretas og brukes.

Næringslivet på landsbygda må styrkes ved hjelp av utvikling av nye forretningsideer i bedrifter med primærnæringene som grunnlag. Etablering og gjennomføring av innovativ entreprenørvirksomhet og nye foretak innenfor rammen for et utvidet næringsbegrep – grønn omsorg, multifunksjonalitet og turisme – innebærer både muligheter og utfordringer for næringsutviklingen.